

Eksamen

2112 SPRÅKET I UTVIKLING OG VARIASJON
og
2120 SPRÅKET I UTVIKLING OG VARIASJON, nett- og samlingsbasert

30.05.2016

Tid:	5 timer
Målform:	Bokmål
Sidetall:	6 med forsiden
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknader	Kandidaten skal svare på ei oppgave på del 1 og ei oppgave på del 2. Oppgava i språkhistorie teller 2/3 og oppgava i talemål teller 1/3 av samla karakter. Begge oppgavene må være bestått for å få ståkarakter på sluttprøva.
Vedlegg:	3: dialektprøve fra Meråker i Nord-Trøndelag; dialektprøve fra Kristiansand; tegnforklaring til transkripsjonene

Sensuren blir offentliggjort på studentweb

Del 1 - Språkhistorie

Velg enten spørsmål a) eller b)

- a) **Gjør greie for** hvilke prinsipp Aasen la til grunn for sitt arbeid med landsmålsnormalen. Velg **ett** av disse prinsippa og **diskuter** i hvilken grad dette prinsippet har blitt brukt i senere arbeid med landsmål/nynorsk.
- b) **Gjør greie for** begrepet *samnorsk* og diskuter i hvilken grad samnorsktanken påvirket de ulike rettskrivingsreformene på 1900-tallet.

Del 2 – Talemål

Velg enten spørsmål a) eller b)

- a) **Gjør rede for** typiske drag ved trønderske dialekter. Bruk eksempler fra teksten «Farleg hannå».

Forklar hvordan talemålsendringer kan oppstå og spre seg. Hva menes med begrepene *sentrum* og *periferi* i denne sammenhengen?

- b) **Gjør rede for** typiske drag i sørlandske dialekter. Bruk eksempler fra teksten «Trives i byen».

Diskuter begrepet *kodeveksling* og nevnt ulike grunner til å kodeveksle.

Tegnforklaring til transkripsjonene

<i>IPA-tegn</i>	<i>Andre symbol</i>
ŋ retrofleks nasal	(.) kort pause
ɭ retrofleks lateral	* overlapping
t̪ d̪ retroflekse plosiver	F kvinne
ʂ retrofleks frikativ	M mann
ç palatal frikativ	
cç affrikat (tj-lyd)	
ɽ retrofleks flap (tjukk l)	
ɲ palatal nasal	
ʎ palatal lateral	
c, ɟ palatale plosiver	
ɭ laminal alveolar lateral	
ŋ velar nasal	
ʁ uvular frikativ (skarre-r)	
e vokal mellom ø og å	

- 5 Erna: ja (.) á fy á læll (.) hagn va ikke no afti nei
6 Arne: næi vi á hadd jo hœna vett du (.) ná vi va onna (.) (.) á hágnágn
7 hagn (.) vi á hadd ná vomhágná mœnn æ tru de va vi sámm
8 fekk egn vonn á æ
9 Erna: * ja ja * ja * ja [latter]
10 Arne: ayn va maðsk på mæ ja
11 Erna: ja
12 Arne: menn hagn ee sætt sporin iyni (.) hagn á-t-a mamma sá-a
13 mátt át dákkten á sømm ja
14 Erna: * ja * {uforståelig} ja * ja * ja
15 Erna: ja (.) hagn ee (.) nárr-a (.) mo þku gá áver gagn henn á gá inn
16 i fjøse sá mátt a bá me vasskaðstavn
17 ja
18 Arne: ág fær hagn hakka hæð på støvvin vett du
19 Erna: hagn va besætt (.) menn sá va e ná ækksira me kammjn på
20 Arne: ja
21 Erna: {uforståelig} hannan æ tru omm kaðka de kruskamm
22 Erna: de va ná sá en va litæ sámm attrakiv á (.) mœnn denn vað tie
23 a dage ja
24 Arne: * ja væll
25 Erna: ja (.) hagn va jo lifsfali vett du
26 Arne: ja
27 Erna: huff
28 Arne: næi vi mácc ta live {uforståelig} fárr F1 á F2 komm jo te da
29 vet du domn va jo bærré smá
30 Erna: * mm * ja ja ja
31 Arne: toðsa icc vett du
32 Erna: næi
33 Arne: á sá nárr-a mamma va på sykjæmme fekk-a F2 mácc de veð
34 várrá tru æ
35 Erna: ja
36 Arne: sá va de-n pappa sámm mácc tá iyn æggan vet du fárr vi
37 onnan toðs ná icc oppi ðær (.) æ á a F3
38 Erna: * ja * næi næi næi næi * næi æ kann þ- ...
39 Arne: mœnn sá ha de ee va de en dag de ha gácc gæye da ha-n (.)
40 frugge (.) ne'i nakkin på þeðjn {uforståelig}
41 Erna: * ja
42 Arne: [kremting] (.) mœnn da
43 Erna: á da fækk egn ja
44 Arne: da vað'-n ðóttisdómmi
45 Erna: * fæðji da (.) ja de þeðjn æ
46 Arne: ja da jekk icc ayn á há te-n {uforståelig}
47 Erna: * ja * næi

Farleg hánná

Samtale mellom «Arne» og «Erna» frá Meráker i Nord-Trøndelag, opptak 2008

- 1 Erna: ja (.) æ çæmm i hœug en gonn nárr æ va 'n tri á sá hadd vi 'n
2 hánná sámm va færðkvonn vi
3 Erna: á hagn frœug i hœue på mæ (.) þlo ut kjøn
4 Arne: á * de va no vanle

menn æ hadd leksomm take på-n da mæjnj hæn ja stærk
 * [leende-] take på-n [-leende] ja + [leende]
 næi e vañ slucc me að hænjan ja
 * ja

91 Arne:
 92 Erna:
 93 Arne:
 94 Erna:

- 18 Erna: menn ee tebakēs át denn storfugtan ee çæmm du på dejn
 19 somm va sá tamm opp pá Veðlíte vet du át F4 á-n M3
 20 * ja
 21 ja (.) dejn va
 22 Erna: «Hammsemajn» (.) kaálç-’n in
 23 Arne: * ja «Hannsemajn» ja ja
 24 Erna: * ja çæmm pá dejn (.) e hæ (.) to e billde át tá dejn æ to bill- ...
 25 Arne: de va de ja * ja * ja da
 26 Erna: va ti avisaj á mæ pá «Náirge Rujnt» á de tru æ
 27 Arne: ja de va væt de ja
 28 Erna: * mm de va lite attrakson de şø
 29 Arne: á ja de ha vye no sener opp jennom tia
 30 Arne: ja de ha de gutt
 31 Erna: æ má ee æ má kámmá acc te ejnj hænjan ja (.) æ tru æ va en
 32 Arne: tá domm somm fekk in vonn
 33 Erna: ee * ja á ke u jo dæ?
 34 Arne: ja du vet di ee æ arga {uforstælig} vet du
 35 Erna: ja ja
 36 Arne: á sá jekk domm fricc (.) hænjan vet du
 37 Erna: * ja jo dæ ja ’m jo dæ
 38 Arne: hænjan á sá va de en dag æ va ut á sá (.) jækk domm no opp
 39 Erna: i jæti á vast ejnj ávvá husa sá æ fœjt mæ ná trøgg
 40 Arne: * ja * ja ja * ja
 41 Erna: á sá hadd vi en fjnjhøjn
 42 Arne: ja ja
 43 Erna: somm va oppi lág oppi husi sin
 44 Arne: ja
 45 Erna: á sá ee krø æ ijnj i huse át højna (.) á dæ fœjt æ mæ trøgg
 46 Arne: * [latter] ja ja
 47 Erna: á sá bynj æ á goç át domm vet du (.) át hámmá (.) menn jo
 48 Arne: jækç (.) hæn komm ja (.) þussele sá sto-n uta
 49 Erna: * [latter] * {uforstælig} komm fræmmen ja s ja
 50 Arne: hæçç ti højnhuse vet du á sá skøut-’n se ijnji
 51 Erna: * ja * ee næi
 52 Arne: jo (.) menn dæ e (.) á fjnjhøjn hæn fo ŋo ut vet du (.) (.)
 53 Erna: mænn sá {uforstælig} (.) fækk ti høue pá-n
 54 Arne: * kess de jekk de a? * ja kannš hæn vañ rejj da * ja ákei ja
 55 Erna: á sá ropá æ-’m omm jætj da vet du (.) de va ná a F4 sæsstra
 56 Erna: mi somm komm da
 57 Erna: * ja ja ja
 58 Arne: á fekk ti-n dá şø {uforstælig} menn dæ (.) ja
 59 Erna: * fali greier
 60 Arne: hæn e jo falen ja
 61 Erna: mm

Trives i byen

Samtale mellom «Petter» og «Hanne» frå Kristiansand i Vest-Agder, opptak 2008

- 1 **Petter:** ja dese trives oppi huse?
 2 **Hanne:** ja çæmmpægæit
 3 **Petter:** så bva de æ jo sånn ee sikkest manje i denn sitvaşon 'n æu
 4 me småbakn å allt komnt dese
 5 * så de
 6 **Hanne:** ja asså akkorætt vætt kunnt åss så æ d-ikke så manje tkoæ æ
 7 (.) fã dææ asså dææ æ de blitt lit meæ etableætt (.) menn de æ
 8 jo de æ jo en del oppåæ å sånn dææ oppe æu så
 9 * æ de ikke * næi * ja * mm
 10 **Petter:** menn de æ de manje i ommsåde somn æ neæ barnehaven
 11 dex (.) de æ kannsje ikke de hellex da (.) du må ennda
 12 leppje inn i ...
 13 **Hanne:** * ja du må
 14 **Hanne:** leppjær neæ tkoæ æ på-n måde (.) menn ee æ no (.) æ vett
 15 ikke egentli
 16 **Petter:** * ja * du ha
 17 **Petter:** sikkest fleæ somn æ ne p- ellex i barnehaven nepå neærfã
 18 æu ja
 19 **Hanne:** * på Lilleçønna ja
 20 **Hanne:** mm (.) så menn de vi trives çæmmpægãtt dææ neæe asså
 21 sånn de (.) de æ jo vætt me Eg åsså (.) utroli dææli
 22 **Petter:** * mm * ja ikke saant * ee sentralt å {uforståelig} ja hæilt
 23 eni
 24 **Hanne:** så menn så æ de jo asså de æ jo ett lide hus så vi vætt jo atte
 25 de ...
 26 **Petter:** * mm (.) de æ fã lide?
 27 **Hanne:** * de ...
 28 **Hanne:** ja ette væætt
 29 **Petter:** * {uforståelig} du vokkst opp i så æ de lide
 30 **Hanne:** [latter] de ha jo di sållt

- 31 **Petter:** ja æ vett de (.) å boæ di henn nå i byen?
 32 * så ...
 33 **Hanne:** di boæ i byen ja
 34 **Hanne:** * ja
 35 **Petter:** åveæ dææ dese bodde?
 36 **Hanne:** * mm
 37 **Petter:** ja
 38 **Hanne:** så di ha tatt denn læilhed'n såmm vi hadde å så (.) en a di
 39 annææ læilhed'ne å slått sammen å æve allt å så byggd allt
 40 helt nytt å
 41 **Petter:** * supest * å såppas
 42 **Petter:** ja ha di ha di gasasje i çelleken?
 43 **Hanne:** næi menn di asså di ha (.) di pærkeræ i Vesstæ Tåææ
 44 **Petter:** ja
 45 **Hanne:** å så hææ di egentli en sånn gåæsplass ve sid'n a somn di (.)
 46 kann pærkeræ i
 47 **Petter:** * mm * mm